

KLIIMAMINISTEERIUM

MÄÄRUS

Tallinn

Kuupäev digiallkirjas
nr 1-1/24/13

Üleujutusohu ennetamiseks ja leevendamiseks toetuse
andmise tingimused ja kord perioodil 2021–2027

Määrus kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika
fondide rakendamise seaduse § 10 lõike 2 alusel.

1. Peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala

(1) Toetust antakse „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027 (edaspidi *rakenduskava*) poliitikaeesmärgi nr 2 „Rohelisem Eesti“ erieesmärgi nr 4 „Kliimamuutustega kohanemise ja katastroofiriski ennetamise ning vastupanuvõime edendamine, võttes arvesse ökosüsteemipõhiseid lähenemisviise“ raames üleujutusohu ennetamiseks ja leevendamiseks. Tegevus on strateegiliselt tähtis.

(2) Toetust antakse Eesti riigi aastate 2023–2026 eelarvestrateegia programmi „Keskkonnakaitse ja -kasutus“ meetme „Kliimaeesmärkide elluviimine, välisõhu kaitse ja kiirgusohutus“ tegevuse „Kliimamuutuste leevendamine ja kliimamuutustega kohanemine“ ja meetme „Merekeskkonna ja vee kaitse ning kasutus“ tegevuse „Vee säästliku kasutamise ja kaitse tagamine“ tulemuste saavutamiseks.

(3) Määrusega reguleeritakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS2021_2027*) § 4 lõike 2 alusel Vabariigi Valitsuse kinnitatud meetmete nimekirjas nimetatud meetme number 21.2.3.5 „Kliimaeesmärkide elluviimine, välisõhu kaitse ja kiirgusohutus“ sekkumist number 21.2.3.51 „Üleujutusohu ennetamiseks ja leevendamiseks toetatakse üleujutusega seotud riskide maandamiskavas määratud meetmeid“ rakendamiseks toetuse andmist.

(4) Määruse alusel toetatavad projektid on rakenduskava lisa 1 „Kavandatud strateegiliselt oluliste tegevuste loetelu ja ajakava“ alusel strateegiliselt olulised tegevused, millega seotud teavitamistegevuste korral lähtub § 3 lõikes 1 nimetatud rakendusasutus Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ § 2 lõikes 5 sätestatust.

(5) Toetatavate tegevuste valimiseks kasutatavad valikukriteeriumid ja meetodikad vastavad Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ühendmäärus*) §-le 7.

(6) Kui § 4 lõike 3 punkti 8 alusel rahastatakse ehituslikke tegevusi ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemide või elektrivõrkude kaitseks, on tegemist vähese tähtsusega abiga üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele Euroopa Komisjoni 13. detsembri 2023. a määruse nr 2023/2832 (ELT L, 2023/2382, 15.12.2023, lk-d 1–12) alusel. Määruse alusel antav muu toetus on avalikes huvides ning ei ole riigiabi.

§ 2. Toetuse andmise eesmärk ja tulemus

(1) Toetuse andmise eesmärk on üleujutusega seotud riskide maandamiskavas üleujutusohu ennetamiseks ja leevendamiseks määratud meetmete rakendamine.

(2) Toetuse kasutamise tulemusena on maandatud üleujutusega seotud olulistes riskipiirkondades üleujutuste põhjustatud võimalikud riskid.

(3) Toetatavad tegevused arvestavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.06.2021, lk 159–706), artiklis 9 nimetatud horisontaalseid põhimõtteid ja panustavad Riigikogu 12. mai 2021. a otsusega heaks kiidetud riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ (edaspidi *Eesti 2035*) aluspõhimõtete hoidmisesse ning sihi „Eestis on kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteetne elukeskkond“ saavutamisse.

(4) Lõikes 3 nimetatud strateegia aluspõhimõtete hoidmist ja sihi saavutamist regionaalse arengu, keskkonna- ja kliimaeesmärgi, võrdseid võimalusi ja ligipääsetavust toetaval moel hinnatakse toetuse andmisel järgmiste näitajatega: „Elukeskkonnaga rahulolu või pigem rahul olevate elanike osatähtsus“, „Keskkonnatrendide indeks“, „Hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdik“ ning „Ligipääsetavuse näitaja“.

(5) Toetuse andmine panustab rakenduskava väljundnäitajasse „Uued või tugevdatud rajatised üleujutuste vastu kindlustamiseks rannikuribal, jõe- ja järvekallastel“ (kilomeeter) ning rakenduskava tulemusnäitajasse „Üleujutuste vastu kindlustamiseks võetud meetmetest kasu saav elanikkond“ (inimeste arv).

§ 3. Rakendusasutus ja rakendusüksus

(1) Rakendusasutus on Kliimaministeerium.

(2) Rakendusüksus on Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus (edaspidi *rakendusüksus*).

2. peatükk

TOETATAVAD TEGEVUSED, KULUDE ABIKÕLBLIKKUS JA TOETUSE MÄÄR

§ 4. Toetatavad tegevused

(1) Toetust antakse projektile, mille tegevus panustab §-s 2 nimetatud eesmärgi ja tulemuse saavutamisse.

(2) Toetatakse tegevusi järgmistel aladel:

1) veeseaduse mõistes üleujutusega seotud riskipiirkondades, mis on avalikustatud kehtivas üleujutusega seotud riskide maandamiskavas (edaspidi *maandamiskava*);

2) üleujutusega seotud riskipiirkonnast välja jäävad alad, kus tehtavad tegevused vähendavad üleujutusega seotud riske üleujutusega seotud riskipiirkondades.

(3) Toetatakse üleujutusega seotud riskide maandamiskava meetmekavas kirjeldatud järgmisi tegevusi:

- 1) kaitsetammide (sh paisu või kaldakindlustuse) või kaitsevallide rajamine või eemaldamine;
- 2) olemasolevate kaitserajatiste rekonstrueerimine;
- 3) kraavide rekonstrueerimine määratud riskipiirkonnas olulise kahjuliku mõjuga üleujutuse liigi põhjustatavate kahjude leevendamiseks;
- 4) kuivendatud alade veerežiimi taastamine;
- 5) veekogude tervendamine (setete, taimestiku ja voolutakistuste eemaldamine vms);
- 6) lammialade säilitamine ja taastamine, sh poollooduslike koosluste taastamine (nt lamminiitude võsast puhastamine);
- 7) jõe sootide taasavamine;
- 8) muud ehituslikud tegevused, mis on vajalikud veevarustuse, kanalisatsiooni ja elektrisüsteemide kaitseks.

(4) Toetust ei anta järgmisteks tegevusteks:

- 1) viibekraavide, viibetiikide, imbkraavide, imbkaevude, imbväljakute, puhveralade, tehismärgalade rajamine vee kinni pidamiseks ning imbumise soodustamiseks;
- 2) ühisvoolse kanalisatsioonisüsteemi rekonstrueerimine lahkvoolseks;
- 3) lahkvoolse kanalisatsioonisüsteemi rajamine;
- 4) ühisvoolse kanalisatsioonisüsteemi likvideerimine või korrastamine, sh töödega seotud teekatte taastamine;
- 5) ühisveevärgi rajamine ja rekonstrueerimine;
- 6) tuletõrje veevarustuse rajamine, v.a juhul, kui tuletõrje veevõtuks kasutatakse sadevett;
- 7) kanalisatsioonisüsteemide, mis teenindavad hoonestamata kinnistuid, rajamine või rekonstrueerimine;
- 8) määrustes „Kliimamuutuse leevendamise ja sellega kohanemise tegevuste ja kavade koostamise toetuse andmise tingimused ja kord perioodil 2021–2027“ ja „Kombineeritud sadeveesüsteemide, sh lahkvoolsete sademeveesüsteemide rajamiseks toetuse andmise tingimused ja kord perioodil 2021–2027“ toetavad tegevused;
- 9) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi, artiklis 7 sätestatud tegevused.

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 1–7 loetletud ehituslikest tegevustest toetatakse selliseid sobivaid lahendusi, mille mõju piirkonnas on suurim võrreldes investeeringu maksumusega. Ehituslike lahenduste alternatiivide võrdluses peab taotleja võtma arvesse investeeringu maksumust, eksploatatsioonikulusid ning tehniliste lahenduste rakendamise mõjusid, sealhulgas mõju inimese tervisele, keskkonnale, kultuuriväärtusele ja majandustegevusele ning seda, kui suurele hulgale elanikele tegevus mõju avaldab.

(6) Toetatakse tegevusi, milles on arvesse võetud kehtivat vesikonna veemajanduskava ning selles kehtestatud veekogumite keskkonnanäesmärgi. Projektis peab olema välja töötatud lahendus, mis ei mõjuta veekogumi seisundit või mille kohta on veekaitse eesmärkide saavutamise suhtes täidetud veeseaduse §-de 38–42 nõuded.

(7) Toetatavad tegevused on kooskõlas „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttega, mille kohaselt ei tekitata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artiklis 17 nimetatud olulist kahju ühelegi artiklis 9 sätestatud keskkonnanäesmärgile.

(8) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021 määruse (EL) 2021/1060 artikli 73 lõike 2 punkti j kohaselt tuleb taristule, mille eluiga on vähemalt viis aastat, tagada kliimakindlus.

(9) Vähesse tähtsusega abi üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavale ettevõtjale ei anta paragrahvi 1 lõikes 6 nimetatud komisjoni määruse artikkel 1 lõikes 1 nimetatud tegevuste toetamiseks.

(10) Üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavale ettevõtjale antud vähesse tähtsusega abi koos käesoleva määruse alusel taotletava toetusega ei tohi toetuse andmisele vahetult eelnenud kolme aasta jooksul ületada 750 000 eurot. Üheks ettevõtjaks loetakse Euroopa Komisjoni 13. detsembri 2023. a määruse nr 2023/2832 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähesse tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2382, 15.12.2023, lk-d 1–12) artikli 2 lõikes 2 määratletud ettevõtjat. Vähesse tähtsusega abi võib kumuleerida teiste abiliikidega eelnimetatud määruse artiklis 5 sätestatud tingimustel ja piirmäärades.

(11) Paragrahvi 1 lõikes 6 nimetatud vähesse tähtsusega abi andmisega seotud dokumendid säilitatakse rakendusüksuse poolt 10 aastat abi andmisest alates.

§ 5. Kulude abikõlblikkus

(1) Kulu on abikõlblik, kui see on kooskõlas ühendmääruse 5. peatükis ja käesolevas määruses sätestatud tingimustega ja taotluse rahuldamise otsusega.

(2) Abikõlblikud on § 4 kohase tegevuse elluviimiseks ja § 2 kohase tulemuse saavutamiseks vajalikud ning §-s 8 sätestatud piirmääradele ja taotluse rahuldamise otsusele vastavad järgmised kulud:

- 1) paragrahvi 4 lõikes 3 nimetatud tegevuste ehituslikud kulud ja nende negatiivsete mõjude leevendavate meetmete kulu;
- 2) projekteerimiskulud juhul, kui projekteerimisele järgneb koostatud projekti alusel tööde tegemine;
- 3) projekti juhtimise kulud;
- 4) taotluseks vajamineva projekti, sh § 4 lõikes 5 nimetatud alternatiivide analüüsi ehk sobiva tehnilise lahenduse väljaselgitamise kulu;
- 5) paragrahvi 4 lõikes 3 nimetatud tegevuseks vajaliku kinnisasja ostmise või kinnisasjale hoonestusõiguse seadmise kulu;
- 6) põhiprojekti ja tööprojekti koostamise kulu;
- 7) notaritasu, riigilõiv ning tehnilise või finantseksperitiisi kulu, kui need on otseselt seotud § 4 lõikes 3 nimetatud tegevusega või vajalikud selle tegevuse ettevalmistamiseks või elluviimiseks;
- 8) omanikujärelevalve kulu;
- 9) paragrahvi 4 lõike 8 kohane kliimakindluse analüüs taristule, mille eluiga on vähemalt viis aastat;
- 10) keskkonnamõju hindamise kulud.

(3) Abikõlblikele kuludele kehtivad järgmised piirangud:

- 1) kuni 200 000-eurose kogumaksumusega projektide korral on kulud abikõlblikud kindlasummalise makse alusel ühendmääruse § 20 lõike 1 punkti 1 kohaselt;
- 2) paragrahvi 4 lõikes 3 nimetatud tegevuseks vajaliku kinnisasja või hoonestusõiguse ostmise asjakohased tasud ja lõivud võivad moodustada maksimaalselt 15 protsenti projekti abikõlblikest kuludest;
- 3) käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 3 nimetatud projekti juhtimise kulu on üle 200 000-eurose kogumaksumusega projektide korral abikõlblik kuni 5 protsendi ulatuses projekti abikõlblikest kuludest.

(4) Abikõlblikud ei ole järgmised kulud:

- 1) rajatavate ja olemasolevate süsteemide hooldustööd;
- 2) enne taotluse rahuldamise otsust tekkinud kulud, v.a käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 4 ja 10 nimetatud kulu;

3) personalikulud kuni 200 000-eurose kogumaksumusega projektide korral.

§ 6. Projekti abikõlblikkuse periood

(1) Projekti abikõlblikkuse periood algab ja lõpeb taotluse rahuldamise otsuses märgitud kuupäeval.

(2) Projekti abikõlblikkuse perioodi algus ei või olla varasem kui käesoleva määruse jõustumise aeg ja lõpp hilisem kui 31.12.2029.

§ 7. Toetuse piirsumma ja osakaal

(1) Taotlusvooru eelarve kinnitab kliimaminister käskkirjaga. Kui taotluse täielik rahuldamine ei ole taotlusvooru eelarve tõttu võimalik, võib ministeerium taotlusvooru eelarvet rakendusüksuse ettepanekul suurendada.

(2) Taotletava toetuse maksimaalne summa on 1 000 000 eurot käibemaksuga.

(3) Toetust antakse Euroopa Regionaalarengu Fondist, toetuse maksimaalne osakaal on 70 protsenti abikõlblikest kuludest ning projekti omafinantseeringu minimaalne osakaal on 30 protsenti abikõlblikest kuludest.

(4) Projekti omafinantseeringuna ei käsitleta muud Euroopa Liidu jt välisabifondide antud abi.

3. peatükk

NÕUDED TAOTLEJALE JA TAOTLUSELE

§ 8. Nõuded taotlejale ja partnerile

(1) Toetust võivad taotleda ja projektipartnerid olla:

- 1) kohaliku omavalitsuse üksus;
- 2) kohaliku omavalitsuse üksuste liit;
- 2) kohaliku omavalitsuse asutus või selle hallatav asutus;
- 3) paragrahvi 4 lõike 3 punktis 8 nimetatud tegevuse elluviimiseks saab taotleda toetust ka ühele või mitmele kohaliku omavalitsuse üksusele vähemalt 51-protsendiliselt kuuluv vee-ettevõtja;
- 4) maakondlik omavalitsusliit või arenduskeskus.

(2) Taotleja ja partner peavad vastama ühendmääruse § 3 lõigetele 2 ja 4.

§ 9. Nõuded taotlusele

(1) Taotlus peab vastama ühendmääruse § 4 lõikes 1 sätestatule.

(2) Taotletava tegevuse ehituslik tegevus peab toimuma maal, mille kasutusõigus on taotlejal või partneril projekti abikõlblikkuse perioodil ning 5 aastat pärast projekti abikõlblikkuse perioodi lõppu.

(3) Taotlus peab sisaldama lisaks ühendmääruse § 4 lõikes 1 nimetatud nõuete täitmist tõendavatele dokumentidele ning ühendmääruse § 4 lõikes 2 nimetatud kinnitustele järgmiseid andmeid ja dokumente:

- 1) taotleja ja partneri nimi ja registrikood;
- 2) projekti nimi;
- 3) projekti tegevuste kirjeldus;
- 4) projekti eesmärgi ja tulemuse kirjeldus, mis vastab §-s 2 nimetatud eesmärgile ja tulemusele;
- 5) projekti ajakava;

- 6) projekti eelarve ja selle kujunemine koos arvutuste ning põhjendustega ning võrreldavad hinnapakkumised üksteisest sõltumatult pakkujatel;
- 7) kinnitus projekti vastavuse kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021 määruse (EL) 2021/1060 artikli 9 „ei kahjusta oluliselt“ põhimõtetele;
- 8) kliimakindluse tagamise hinnang taristuinvesteeringute puhul, mille kestvus on vähemalt viis aastat;
- 9) projekti raames soetatud vara kasutamise kava viie aasta jooksul pärast abikõlblikkuse perioodil lõppu;
- 10) kinnitus nõuetekohase omafinantseeringu olemasolu kohta;
- 11) kinnitus, et taotleja ja partner tegutsevad projekti elluviimisel heas usus ja kooskõlas ELi põhiõiguste hartas ja puuetega inimeste õiguste konventsioonis sätestatuga;
- 12) teave selle kohta, kas taotleja taotleb projektile või on saanud projektile või projekti üksikutele osadele toetust Euroopa Liidu institutsioonidelt, muudest välisabi fondidest või avaliku sektori asutustelt;
- 13) paragrahvi 4 lõike 3 punktides 1–7 loetletud ehituslike tegevuste projekt. Projekt peab muu hulgas sisaldama sobiva tehnilise lahenduse alternatiivide võrdlust, lähtudes mõjuanalüüsist, investeeringu maksumusest, eksploatatsioonikuludest, ja ülevaadet ehitustööde materjalidest ja mahtudest, projekti piirkonna ülevaadet, olemasolevate rajatiste kirjeldust, ehituslike lahenduste eskiisjooniseid ja muud asjassepuutuvat informatsiooni;
- 14) projekti tegevusega seotud kinnisasja, maatüki, ehitise või selle olulise osa omandi kuuluvust või kasutusõigust tõendav dokument kui omand või kasutusõigus kuulvad taotlejale või parterile;
- 15) keskkonnamõju kirjeldus rakendusüksuse kodulehel avaldatud juhise järgi;
- 16) projekti keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, kui selle andmise vajalikkus tuleneb Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määrusest nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang sisaldab ka mõjuhinnangut veekogude/veekogumite seisundile;
- 17) keskkonnamõju hindamise aruande kokkuvõtte koos järelduste ning aruande heakskiitmise otsusega, kui projektiga kavandatavatel tegevustel on keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 mõttes oluline keskkonnamõju või kui keskkonnamõju hindamise vajalikkus tuleneb keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnangust;
- 18) Muinsuskaitseameti arvamus projekti kohta, kui taotlusega planeeritav tegevus mõjutab muinsuskaitsealust objekti;
- 19) Põllumajandus- ja Toiduameti arvamus projekti kohta, kui taotlusega kavandatud tegevus toimub riigi poolt korrashoitaval ühiseesvoolul;
- 20) kui taotleja ega ka partner ei ole kohalik omavalitsus või kohaliku omavalitsuse asutus või tema hallatav asutus, siis kohaliku omavalitsuse kooskõlastus, mis kinnitab taotluses märgitud tegevuste vajalikkust;
- 21) fotomaterjal olemasolevast olukorrast;
- 22) paragrahvi 2 lõike 5 väljundnäitajate analüüsi andmed ja kaardianalüüs rakendusüksuse kodulehel avaldatud juhise järgi;
- 23) paragrahvi 1 lõikes 6 nimetatud vähese tähtsusega abi taotlemisel kohaliku omavalitsuse üksuse otsus, haldusleping või muu dokument, millega on taotlejale tehtud ülesandeks osutada üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid, mille jaoks abi antakse.

4. peatükk

TOETUSE ESITAMINE JA MENETLEMINE

§ 10. Taotlusvooru avamine

- (1) Taotlusvooru eelarve kinnitab kliimaminister ning edastab asjakohase teabe rakendusüksusele.
- (2) Rakendusüksus kuulutab taotlusvooru välja oma kodulehel ja sihtrühmale suunatud avalikus kanalis. Taotlusvooru peatamisest ja lõpetamisest teavitab rakendusüksus oma kodulehel.

§ 11. Toetuse taotlemise tähtaeg ja taotluse esitamise viis

- (1) Taotlusi saab esitada jooksvalt e-toetuse keskkonna kaudu kuni rakendusüksus teavitab oma kodulehel taotlusvooru sulgemisest.
- (2) Taotlusi ei võeta vastu enne taotluste vastuvõtu alguse päeva.
- (3) Kui e-toetuse keskkonnas esineb tõrkeid, rakendub taotluse esitamise tähtpäevale ühendmääruse § 5 lõige 2.

§ 12 Taotluse menetlemine

- (1) Taotlusi menetletakse ning § 14 tingimustele vastavaks tunnistatud taotlused rahuldatakse nende laekumise järjekorras kuni taotlusvooru eelarve ammendumiseni.
- (2) Taotluse menetlemise tähtaeg on kuni 60 kalendripäeva taotluse esitamise kuupäevast alates.
- (3) Taotluse menetlemine koosneb taotluse ja taotleja nõuetele vastavuse kontrollist, taotluse sisu hindamisest ja taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse tegemisest.
- (4) Rakendusüksus tunnistab taotleja ja taotluse nõuetele vastavaks, kui on täidetud §-des 8 ja 9 nimetatud nõuded.
- (5) Rakendusüksus võib taotluse läbivaatamise käigus nõuda taotlejalt selgitusi ja lisateavet taotluses ja selle lisades esitatud andmete kohta või taotluse täiendamist või muutmist, kui esitatud taotlus ei ole piisavalt selge või selles esineb puudusi, näidates ühtlasi, millised puudused vajavad kõrvaldamist. Taotlejale antakse ühe päringu kohta puuduste kõrvaldamiseks aega kuni kümme tööpäeva vastavasisulise teate väljastamisest arvates. Taotluse menetlustähtaja kulgemine peatub kuni puuduste kõrvaldamiseni.
- (6) Kui taotleja või taotlus ei vasta nõuetele ja seda ei viida lõikes 2 nimetatud tähtaja jooksul nõuetega vastavusse, teeb rakendusüksus taotluse rahuldamata jätmise otsuse taotlust sisuliselt hindamata.

§ 13. Hindamiskomisjoni moodustamine

- (1) Rakendusüksus moodustab nõuetele vastavate taotluste hindamiseks komisjoni, mille koosseisu kuulub vähemalt üks rakendusasutuse, üks Keskkonnaameti ja kaks rakendusüksuse nimetatud liiget. Rakendusüksus võib taotluse hindamisse kaasata eksperte.
- (2) Komisjoni liikmed peavad:
 - 1) vastama ÜSS2021_2027 § 11 lõikes 2 sätestatud nõuetele;
 - 2) deklareerima oma erapooletust ja sõltumatust hinnatavatest projektidest, taotlejatest ja partneritest ning isikliku seotuse esinemise korral ennast taotluse hindamisest taandama;
 - 3) tagama komisjoni liikmeks oleku ajal ja pärast liikmeks oleku aja lõppemist tähtajatult talle komisjoni töö käigus teatavaks saanud informatsiooni konfidentsiaalsuse.
- (3) Komisjoni tööd koordineerib rakendusüksus.

§ 14. Taotluse valikukriteeriumid ja -metoodika ning taotluse rahuldamine

- (1) Nõuetele vastavaks tunnistatud taotlusi hindab komisjon. Taotlus rahuldatakse, kui taotlus vastab kõigile lõikes 2 nimetatud valikukriteeriumidele, mis on kooskõlas ühendmääruse §-ga 7.

- (2) Projekti rahastamise otsustamisel lähtub rakendusüksus järgmistest valikukriteeriumidest:
- 1) projekt on kooskõlas „Kliimamuutustega kohanemise arengukavaga aastani 2030“ ning keskkonnavaldkonna arengukavaga veekeskkonna ja kasutuse ning kliimaeesmärkide elluviimise valdkonnas ning sellel on positiivne mõju perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskava erieesmärgile nr 4 ja toetusmeetme eesmärkide saavutamisele;
 - 2) projekt on põhjendatud, kui projektiga viiakse ellu ülejutusega seotud riskipiirkonnas maandamistegevusi ja on seotud riskipiirkonna riskidega ning kui taotluses kajastatud tegevused vastavad §-s 4 nimetatud toetatavatele tegevustele, projekti eesmärgipüstitus on põhjendatud, projekti sekkumisloogika on arusaadav ja mõjus ning tegevuste ajakava on realistlik;
 - 3) projekt on kuluefektiivne, mis on täidetud juhul, kui projekti elluviimise kulud vastavad turuolukorrale;
 - 4) taotleja ja partner on tõendanud suutlikkust projekt ellu viia, mis on täidetud juhul, kui taotleja ja partner on finantsiliselt jätkusuutlik, tegevused on teostatavad, sealhulgas keskkonnakaitsest lähtuvalt, taotleja ja partner on suutlikud tagama projekti omafinantseeringu ning taotleja ja partner on võimeline rahastama projekti elluviimisele järgnevaid püsikulusid viie aasta jooksul projekti lõppemisest;
 - 5) projekt on kooskõlas „Eesti 2035“ aluspõhimõtte ja sihtidega, mis on esitatud määruse § 2 lõikes 4.

(3) Rakendusüksus teeb taotluse rahuldamise otsuse ühendmääruse § 8 lõike 1 kohaselt.

(4) Taotluse rahuldamise otsuses märgitakse lisaks ühendmääruse § 8 lõikes 4 sätestatule:

- 1) projekti elluviimise tingimused;
- 2) toetuse maksmise tingimused;
- 3) hangete kontrollimise nõuded;
- 4) aruandluskord;
- 5) tegevuste kestuse periood ja sellega seotud kohustused;
- 6) kindlasummaliste maksete puhul nende suurus, maksete aluseks olevad tulemused ja tõendamise alused;
- 7) toetuse andmise ja kasutamisega seotud teabe ja aruannete esitamise tähtajad ja kord;
- 8) muud projekti elluviimiseks vajalikud kõrvaltingimused;
- 9) projekti kooskõla valdkondliku arengukava ja mõju perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskava eesmärgile ja §-s 2 nimetatud eesmärgi saavutamisele;
- 10) vähese tähtsusega abi andmisel teave abi andmise kohta Euroopa Komisjoni 13. detsembri 2023. a määruse nr 2023/2832, Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2382, 15.12.2023, lk-d 1–12) alusel.

(5) Taotlus ja selle kohta esitatud teave on taotluse rahuldamise otsuse lahutamatu lisa.

(6) Taotluse rahuldamise otsus edastatakse taotlejale e-toetuse keskkonna kaudu kolme tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmisest arvates.

§ 15. Taotluse rahuldamata jätmine

(1) Taotlus jäetakse rahuldamata ühendmääruse § 8 lõigetes 2 ja 3 sätestatud juhtudel ja kui taotlust ei viida etteantud tähtaja jooksul nõuetega vastavusse.

(2) Rakendusüksus jätab taotluse rahuldamata, kui taotluses esitatud ja taotluse menetlemisel kogutud teavet kogumis hinnates ilmneb, et projekti eesmärgid on saavutatavad ilma toetuseta.

(3) Taotluse rahuldamata jätmise otsus tehakse ÜSS2021_2027 § 12 kohaselt ja selles märgitakse vähemalt:

- 1) otsuse tegija;
- 2) otsuse tegemise kuupäev ja otsuse number;
- 3) toetuse taotleja andmed;
- 4) otsuse tegemise õiguslikud ja faktilised alused;
- 5) otsuse rahuldamata jätmise põhjendused;
- 6) viide haldusakti vaidlustamise võimaluste, koha, tähtaja ja korra kohta.

(4) Taotluse rahuldamata jätmise otsuse tegemisel loetakse taotleja ÜSS2021_2027 §-s 13 sätestatud ärakuulamisõigus tagatuks, kui otsus põhineb taotluses esitatud andmetel ning puuduste kõrvaldamiseks esitatud teabel ja selgitustel.

(5) Taotluse rahuldamata jätmise otsus edastatakse taotlejale e-toetuse keskkonna kaudu kolme tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmisest.

§ 16 Taotluse osaline ja kõrvaltingimusega rahuldamine

(1) Taotluse osaline rahuldamine on lubatud põhjendatud juhul ja tingimusel, et projekti eesmärk on saavutatav ka osalise toetusega. Taotluse osalise rahuldamise korral võib taotleja nõusolekul vähendada toetuse summat ning muuta toetatavaid tegevusi.

(2) Taotluse rahuldamise otsuse võib teha kõrvaltingimusega ühendmääruse § 9 lõigetes 2 ja 3 sätestatu kohaselt.

(3) Taotluse kõrvaltingimusega rahuldamise korral tekib toetuse saajal õigus toetusega seotud maksetele pärast rakendusüksuse poolt tingimuse saabumise või täitmise tuvastamist toetuse saaja esitatud teabe põhjal, välja arvatud juhul, kui teavet on võimalik rakendusüksusel tuvastada infosüsteemist, muust registrist või andmeallikast.

§ 17. Taotluse rahuldamise otsuse muutmine ja kehtetuks tunnistamine

(1) Taotluse rahuldamise otsust muudetakse rakendusüksuse algatusel või toetuse saaja avalduse alusel ühendmääruse §-des 12 ja 13 ja käesolevas määruses sätestatud tingimustel ja korras.

(2) Taotluse rahuldamise otsust võib muuta toetuse saaja avalduse alusel, mis on esitatud enne toetuse lõplikku väljamaksmist ja lõpparuande kinnitamist.

(3) Rakendusüksusel on õigus keelduda taotluse rahuldamise otsuse muutmisest, kui soovitav muudatus seab kahtluse alla projekti oodatavate tulemuste saavutamise või projekti tegevuste lõpetamise abikõlblikkuse perioodil.

(4) Taotluse rahuldamise otsuse muutmise otsustab rakendusüksus 30 päeva jooksul pärast vastavasisulise avalduse saamist.

(5) Taotluse rahuldamise otsus tunnistatakse osaliselt või täielikult kehtetuks rakendusüksuse otsusega, kui esineb vähemalt üks ühendmääruse § 14 lõigetes 1 ja 2 ning § 37 lõikes 7 sätestatud alus või kui:

- 1) toetuse saaja või partner ei täida taotluse rahuldamise otsuses või õigusaktides sätestatud või ei kasuta toetust ettenähtud tingimustel;
- 2) toetuse saaja või partner ei täida projekti elluviimise ajakava.

5. peatükk

TOETUSE SAAJA ÕIGUSED JA KOHUSTUSED

§ 18. Toetuse saaja õigused ja kohustused

(1) Toetuse saajal on õigus saada rakendusüksuselt informatsiooni ja nõuandeid, mis on seotud õigusaktides sätestatud nõuete ja toetuse saaja kohustustega.

(2) Toetuse saaja ja partner peavad täitma ühendmääruse §-s 10 nimetatud kohustusi, sealhulgas:

1) tagama ehitamise ja omanikujärelevalve kooskõlas ehitusseadustiku ja teiste asjakohaste õigusaktidega;

2) tagama projekti elluviimiseks õigusaktides ette nähtud vajalike lubade ja kooskõlastuste olemasolu;

3) tagama õigusaktides sätestatud korras toetuse abil loodud või omandatud vara arvele võtmise ning kõigi omandi tekkimisega seotud avalik-õiguslike koormatiste tasumise ja muude õigusaktidest tulenevate kohustuste täitmise;

4) säilitama toetuse saamise aluseks olevaid dokumente ÜSS2021_2027 §-s 18 sätestatu kohaselt;

5) tagama Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 määruse nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ kohase teavitamistegevuse;

6) alustama riigihanke menetlust või ostumenetlust kuue kuu jooksul abikõlblikkuse perioodi algusest arvates.

(3) Projekti elluviimise käigus soetatud ja rajatud vara peab olema taotluses kirjeldatud viisil kasutuses vähemalt viis aastat pärast projektile lõppmakse tegemist.

(4) Toetuse saaja peab teavitama viivitamata rakendusüksust projekti elluviimise ajal ja 5 aastat peale projekti lõppu kõikidest asjaoludest, mis võivad mõjutada projekti raames ostetud või loodud vara säilimist ja kasutamist või toetuse saaja võimet täita taotluses ja määruuses nimetatud eesmärged või toetuse saaja kohustusi.

(5) Toetuse kasutamisel tuleb järgida ehitusseadustiku § 11 lõike 4 alusel kehtestatud puudega inimeste erivajadustest tulenevaid nõudeid ehitisele ja tagada avalikkusele edastatava informatsiooni kättesaadavus erivajadusega nägemis-, liikumis-, kuulmis-, ja intellektipuudega inimestele.

(6) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021 määruse (EL) 2021/1060 artikli 73 lõike 2 punkti j kohaselt tuleb taristule, mille eluiga on vähemalt viis aastat, tagada kliimakindlus.

(7) Toetatava tegevuse elluviimisel tuleb tagada, et toetatavad tegevused on kooskõlas „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttega ning ei tekita olulist kahju keskkonnamärgidele Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (OJ L 198, 22.6.2020, lk 13–43) artikli 17 tähenduses.

(8) Toetuse saaja esitab rakendusüksusele info projekti kavandatavate, elluviidavate või lõpetatud tegevuste ja maksete kohta igal aastal 15. detsembriks ja 15. juuliks.

(9) Partner peab täitma ühendmääruse §10 lõike 1 punktides 2–6, 8–11 ja 13–16 ning §-s 11 nimetatud kohustusi.

§ 19. Hanke läbiviimine

(1) Toetuse saaja teeb riigihanke ja ostumenetluse ühendmääruse §-s 11 sätestatud nõuete kohaselt.

(2) Kui riigihanke eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on 20 000 eurot või enam, esitab toetuse saaja enne riigihanke algatamist riigihanke alusdokumentide kavandid, sealhulgas hankelepingu projekti rakendusüksusele hinnangu andmiseks.

(3) Kui ostumenetluse eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on 20 000 eurot või enam, esitab toetuse saaja enne ostumenetluse algatamist alusdokumentide kavandi, sealhulgas ostulepingu projekti rakendusüksusele hinnangu andmiseks.

(4) Toetuse saaja esitab hiljemalt seitse päeva pärast lepingu sõlmimist lepingu andmed e- toetuse keskkonnas.

(5) Toetuse saaja esitab enne lepingu muutmist rakendusüksusele läbivaatamiseks muudatuse eelnõu.

(6) Partner, kes ei ole riigihangete seaduse tähenduses hankija, peab järgima riigihangete seadust, kui toetuse saaja on hankija riigihangete seaduse tähenduses.

§ 20. Toetuse kasutamisega seotud aruannete esitamine

(1) Toetuse saaja esitab rakendusüksusele projekti elluviimise kohta aruanded e-toetuse keskkonna kaudu. Rakendusüksus täpsustab taotluse rahuldamise otsuses aruannete esitamise tähtaegu ja sagedust.

(2) Projekti aruandes peab olema kajastatud vähemalt järgmine teave:

- 1) projekti aruandlusperiood (kumulatiivne);
- 2) andmed projekti elluviimise kohta sh tehtud tööd ja tegevused, tulemuste ja eesmärkide saavutamise;
- 3) toetuse saaja hinnang projekti tulemuslikkusele ja elluviimisele;
- 4) teavituspäevade täitmise kontrollimiseks võimaluse korral fotod, kui neid ei ole veel rakendusüksusele esitatud, või info selle täitmiseks tehtud tegevustest Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 määruse nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ kohaselt.

(3) Lõpparuandes esitab toetuse saaja kinnituse, et toetatud tegevused panustasid käesoleva määruse § 2 lõigetes 3 ja 4 nimetatud strateegia „Eesti 2035“ aluspõhimõttesse ja sihtidesse.

(4) Rakendusüksus kinnitab aruanded 30 tööpäeva jooksul nende rakendusüksuse e-keskkonnas esitamisest. Rakendusüksusel on õigus nõuda aruande täiendamist.

6. peatükk

TOETUSE MAKSMINE JA KASUTAMINE

§ 21. Toetuse maksmine ja kasutamine

(1) Toetust makstakse tegelike kulude alusel ühendmääruse §-s 27 sätestatud tingimustel ja kindlasummalise maksena ühendmääruse § 28 lõike 2 alusel käesolevas määruses ja taotluse rahuldamise otsuses sätestatud tingimustel.

(2) Toetuse saaja esitab makse aluseks olevad dokumendid rakendusüksusele e-toetuse keskkonna kaudu.

(3) Kuni 200 000-eurose kogumaksumusega projektide kindlasummalise makse korral lisatakse maksetaotlusele taotluse rahuldamise otsuses nõutud teave.

(4) Üle 200 000-eurose kogumaksumusega projektide korral lisatakse maksetaotlusele järgmised dokumendid ja tõendid:

- 1) asjade, teenuste või ehitustööde üleandmist ja vastuvõtmist tõendava dokumendi koopia;
- 2) riigihanke korraldamist tõendavad dokumendid, kui hange ei ole korraldatud riigihangete registris ja lepingu abikõlblike kulude summa käibemaksuta on 20 000 eurot või enam ja dokumente ei ole enne rakendusüksusele esitatud;
- 3) ostumenetluse korraldamist tõendavad dokumendid, kui lepingu abikõlblike kulude summa käibemaksuta on 20 000 eurot või enam ja dokumente ei ole enne rakendusüksusele esitatud;
- 4) lepingud, välja arvatud juhul, kui lepingud on varem rakendusüksusele esitatud või lepingud on kättesaadavad riigihangete registrist ja neid ei ole muudetud;
- 5) lepingu muudatused, õiguskaitsevahendite kasutamise teavitused nende olemasolu korral;
- 6) arve või muu raamatupidamisdokument;
- 7) raamatupidamises projekti kulude kajastamist tõendav dokument;
- 8) fotod tehtud töödest ja teavitamise kohustuse täitmisest;
- 9) taotluse rahuldamise otsuses nõutud teave.

(5) Kui käesoleva määruse § 3 lõikes 4 loetletud tegevus mõjutab veekogumi seisundit või seab ohtu kehtiva veemajanduskava keskkonnanäesmärgid, esitatakse tehniliste tegevuste elluviimise makse aluseks olevate dokumentide hulgas ka keskkonnaluba või viidatakse veemajanduskavale, milles on määratud ja põhjendatud veeseaduse §-de 40–42 veekaitse eesmärkide saavutamise erandid, ja negatiivse mõju leevendamise meetmete kirjeldus ning seireprogramm.

(6) Makset menetletakse ühendmääruse § 25 lõigetes 1 ja 2 sätestatud korras.

(7) Rakendusüksus võib peatada makse menetlemise osaliselt või täielikult või toetuse maksmisest keelduda ühendmääruse §-s 33 sätestatud tingimustel.

(8) Viimane maksetaotlus esitatakse pärast toetuse saamisega seotud tingimuste ja kohustuste täitmist koos projekti lõpparuandega või pärast projekti lõpparuande esitamist, kuid mitte hiljem kui 17. jaanuaril 2030. Lõppmakse tehakse, kui rakendusüksus on lõpparuande kinnitanud. Ühendmääruse § 26 lõike 1 kohaselt makstakse toetust kuni 31. märtsini 2030.

7. peatükk

FINANTSKORREKTSIOONID JA VAIDED

§ 22. Finantskorrektsiooni tegemine ja toetuse tagastamine

Finantskorrektsiooni otsus tehakse ja toetus tagastatakse ÜSS2021_2027 §-des 28–30 ja ühendmääruse §-des 34–38 sätestatu kohaselt.

§ 23. Vaide esitamine

(1) Rakendusüksuse toimingute või otsuse peale tuleb enne halduskohtusse kaebuse esitamist esitada vaide rakendusüksusele ÜSS2021_2027 § 31 kohaselt. Vaide vaadatakse läbi haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.

(2) Auditaruande alusel tehtud otsuse peale võib esitada vaide rakendusüksusele ÜSS2021_2027 § 31 kohaselt.

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristen Michal
Minister

(allkirjastatud digitaalselt)
Keit Kasemets
Kantsler